Ингуш
Г-42-648
М-77. I-VI
(75)
И. ДЕНИКА
ЮБИЛЕЙНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

КЕРДА ШУ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Советен Министрий Советен орган

(С В Е Т)
Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

ГАЗЕТА АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ ◆ 1 (4447). ◆ПІАЛРАСКА, 1 январь, 1971 ш.◆ Маг 2 кеп.

СОВЕТСКИ ХАЛКЪА КЕРДА ШУ ДАЬКЪАЛА ДУВЦАР

ТЕЛЕВИДЕНЕЙ РАДИОЙ ГІОЛАЛА НОВКЪОСТА Л. И. БРЕЖНЕВА ДАЬ ЦЕЛАМАЬЛ

Деза дай-мехкахой!

Деза новкъостий, доттагІий!

1970 шера тІехьара минуташ йоллаш латт. Советски халкъо нанъадоаккх из деннар ихоачашлаь, дог дика доллаш. Из лар сийлахь - йоккхеча Ленинскин юбилея дицлургдовша шу, барХІалгІа пятилетка чакхйолла шу, наха шоаш кхо ца беш къаьнийта, хІама кхелла, керда коталонашн толаношн дацьа шу.

Массамахьа советски лаьтта — Балтикера деза Тайжача океанага ккачалла, кьилбаседа форлашкара деза Каспиала ломашка йкачалла — дика лер йитай ІІІІдоалла шеро. Болх бе йолленнай бІаьш йолла предприятеш, екхай керда магистралеш, хьаннинай керда городаш. ТІехьхоачашъеьй промышленни продукци аракеоара ладанеш. Вай мехка историе ерригачн хана эгтара хьалла шиттаа дукка ялати боамбин бьаккхий. Іаьлаьмте доккхий толамаш дацьа советски Іилман техникан. Бетта тІехен тІа эгтара хьаьлла чинх биллар советски «Луноход-1».

Геттара дикача карагІдаьннараша доккхал деш оалийт: 1970 шеро ма йоаг'ІІаьра чакхйоккх барХІалагІа пятилетка. ХІама ихоаллаш халкъо баь болх керда историческин котадоцца чакхбаьлар: керттерча социально - экономическ ихьхаьний хьаьхьхьа пхеа шеран толамаш ихоачашъеьй.

Экономика дегІайоалаеш керда коталонашн ихьай. Мехка оборона низ кхы а чІоаг'ІІенаб. Тоаеннад хьаьхьа вахара хьал, лаьхьенай культура. ДІаьхо а дегІаенай социалистически демократ. чІоаг'ІІенний Советски общества морально - политически ихьоаг'ІІо СССР халкъий воашал, уж ленинскн Коммунистически партена гонаьна хлотабаьлар. Вай Дахьено кхы ихьаьхьа а бокхуа тІа баьккхай коммунизмагахьа.

ЦІаьккха ца хиннача тайнара чІоаг'ІІенний Советски Союза дунен халкъашта юьхьера пазиеш, дерригача дунен тІа лаьхьенай шун авторитет. Машаран социализмнен тІехьарча кьоаснна ленинскн принципашта тешаме йолча советски араьхьарча политика ІалашенІр вай мехка хІама ихоллара маьршача кьаьчегамаш эшн дика хьаьлаш. Из тІевзаьлаь а социализма дунен система чІоаг'ІІаьрн, дегІайоалаьрн, дерригА антиимпериалистически низаш кІашагІтохарн калкъий кортамухьаьлен, шоаг лоІаме хилара кхерамлен ГІулаьк дерригача дунен машарен прогресса ГІулаьк лорадара.

Вай дерригА толамаш хьаьлинна советски наха дог ГІоздаьнна кьаьхьегарах, турпалчо баьлхой класса колхозни ахархой, халкъа интеллигенце, вай дукха хьаьмаш дахача Даьхьеррнгача республикай кьаьхьегамхой лоІамен ГІулаьккийн ихьоагІо хиларах, Советски Союза Коммунистически парте нийса политика деларах хьаьхьинна итог я ца.

Керда шу ГІаьсанна дог ГІоздаьккхача торжественн а минуташка шуга, заводийн фабрикайн, шахтайн ГІиШлоийн, колхозийн совхозийн кІаьхьегамхошка, Іилман культурин деятелашка, кхайк тхо.

Шуга, чІоаг'ІІа къаьхьегарийн ванас санна хьаьлаьхчуча тІехьен йоаьхо ярца доккха сий а лоарХІиаг а ыыкхача советски хьаьлаьхага.

Шуга, сийлахь-йоккхий революционни тралицеш, дауша деладаь къаьхьегама денале ГІулаьхчаш ма доаг'ІІара дІаьхо хьош долча кагийча нахагеи мехнаряшкеи.

Шуга, советски наьха маьрша къаьхьегаи, социализмана карагІдаьннараш лорадеш долча Советски ТІема Низий бІухошка, кхайк тхо.

Сий хилда шун, деза новкъостий, дег чура баркал шоана оаш шоаш кхо ца деи къаьхьегарах, парте ГІулаьхха, коммунизма ГІулаьхха шо тешаме хиларах!

Карагідьнначех де а доаг'ІІаш доккхал деш. оптимизмах дица долаш наьхадолх 1971 шера вай Даьхен хилхьаш. Хьалхашка а коммунизм хьалъяра керда рубежаш. ЙІслат!: пятилетка дІайоалаеш ба Советий мохк, Советски Союза Коммунистически парте XXIV-ча съезда наьхаболх. Вай чІоаг'ІІа тешаш да советски наха духхесаза парте съезда дерригача халкъа социалистически ихь кхы а лаьхьарца белгалйоаьхиаргхиларах, шоай дуьхах - цІех долча ГІулаьх сайна, цуи решеши тІевзаргхиларах, уж толамца кхоачашъара берриг низ, хьер, опыт тІаьхоийтаргхиларах. Ленински висметашта тешаме хиларах. Коммунистически парте хьаьлле лелаеш хиларех боаг'а вай керда коталонаш йоаг'ІІиларах белгІ тешам.

Вай ухх минута социализма вежарашка долча мехкий халкъашка кхайк доттагІлеи моаршал хоатташ. Вай пайха моаршал за капиталистически мехкий коммунистически болхлойн партешка, болхлой классага, къаьхьегача ахархошка, прогрессивни интеллигенцга. Вай эгтара дикагІа бера лоаца боаккх колониальни боаржолаш іоькхайсача халкъашта империализмана духьал, кортамухьаьлв. кьамаьн шоай лоІаме хилара, социализмна тІекьа кьоасан лоаттабеча берригнгта.

Деза новкъостий! Хіанз Кремлевски куранташа дІаьхаЙкадергаа керда шу долайелар. Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето. СССР Лаьхьехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето хьаІтаоаг'ІІача кердача шераца даьхьаьла дуьш шо. шо чІоаг'ІІа моагаш-маьрша хилар, оаш вай социалистически Даьхенна долча берката кьаьхьегача доккхий толамаш дахар лоаш ловша а боккхх. Кердача шера дега ГІозн и чи хилаа хІара советски дезвала, хІара советски сага!

Машарен демократен ГІулаьхо, социализман коммунизман ГІулаьхо керда коталонаш йоаьхо шу хилла кердача шерах!

Вай кердача шера текьам бу сийлахь-доккхача советски халкъа сийна, коммунистий ленински партен вай дукхесаза социалистически Даьхенн сийна!

Керда шу даьхьала, праз долаш хилда шун, деза новкъостий!

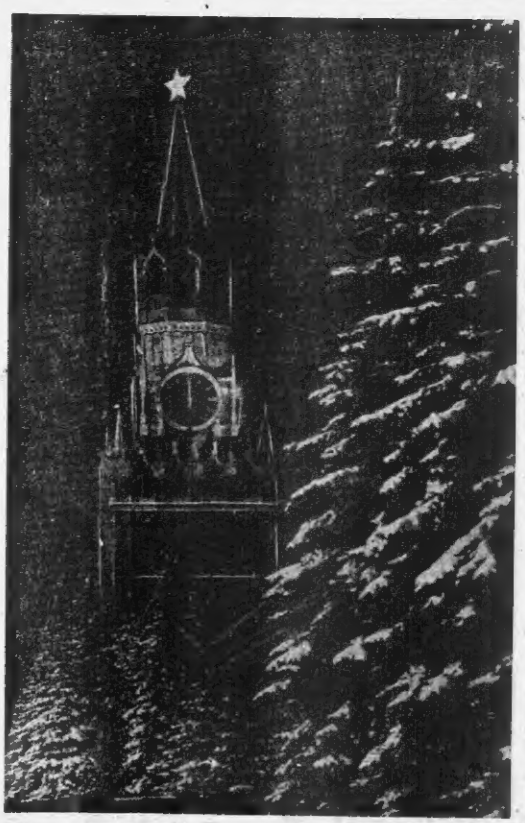

МОСКВА. ЦІе майда. Кремлевски куранташ ах бийса тьаьмаьдеш.

В. Соболева сурт.
ТАСС фотохроника.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ДИАЗЛАГІА ХЕРЖАЧА ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ЙИСЛАГІА СЕССИ

29 декабре КПСС Нохч - ГІалгІай обкома политически просвещене ЦІаеГІа хилар Нохч-ГІалгІай АССР йиллаГІа хержача Лаккехьарча Совета йислаГІа сесси. Из хьаЙийлар Нохч - ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета - сессе председателла Р. Б. Ахматова. Сесси дийнар е деанаш:

1971-ча шера республика халкъа боахан дегІаболаьлара планаш.

1971-ча шерарча паччахьаьлиен бюджеташ 1969-ча шерара бюджет ихоачашъяраш.

Докладаш йир Нохч-ГІалгІай АССР госплана председателла В. Е. Брыжинна, финансий министра П. Я. Гуренна.

Содоклад йир депутата В. Б. Назарова.

Пренеех докладаш кокдаш къаьхьлаш дир: депутата, къаьхьегахой депутатий Грозненски городской Совета исполком председателла Я. С. Истомина, депутатг Притеррориенски хорта Совета исполком председателла Х. Б. Умаханова, къаьхьегахой депутатий МалгІайнка городской Совета исполком председателла Б. М. Бузуртанова, Шаьла райсовета исполком председателла М. В. Бисмиганова, Нохч-ГІалгІай АССР хІаьнна промышленности министра В. М. Липинов, депутата, Карабулавски газо-бензинан хьода компрессорин станце машинистла М. Ю. Бадиева, Нохч-ГІалгІай АССР социальни ІалашонІ министра В. С. Сикарзина, депутата, Нохч-ГІалгІай АССР просвещене министра М. У. Умарова, депутата, Наурски района «Советская Россия» ладача хьаьгІар долахьача совхозан бригадира М. Ф. Урусова, къаьхьегахой депутатий Ведана райсовета исполком председателла П. Д. Алтанова.

Дийцача лешаеш Лаккехьарча Совето-гІайнгар законаш соцаьнаш.

Лаккехьарча Совета сессе чІоаг'ІІаьр Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета Президиумо XIII-чен IX-чен сессенна кокъерча хана гІайнна Указаш.

Лаккехьарча Совета йислаГІа сесси баьлхах йолла отчет кІаьнатхарг'ыа.

КПСС XXIV СЪЕЗДА НАКЪАДОЛХАШ

ГІИШЛОШЪЕРИЙ ТОЛАМ

Нохч - ГІалгІай ГІишлошъера управлене ГІишлошъера индустре ГІишлошъеча организацийн предприятейн коллективашца, КПСС XXIV-ча съезда яьхьа йоагІаГІа тайнара накъаьлгар дуьхьа шера социалистически яьь а йоаррилаь, 20 декабре — декдарашка оттаьнна хана 3 ли хьаьла — юьмочаьнийй юбилейни шера ворхІнан баьлхий паччахьаьлиен план.

Хьалха йоаь № 1 йоаь ГІишлошъера управлене коллективо ГІаГІеотта къаьхьегарах йоккха производственни кольо яьхьий: Карабулакечча кхьаьна реагентей заводо 20 декабре эгтара хьаьлхара продукци кинай — бетрг тоГІача ІалашонІ чІоаг'ІІа ешаш йолла утилизационни материаш.

В. НУЖНЫЙ,
товста упсавлешкин.

Мисте оаГІоралла ГІулаьлиен чакхлоаьх чІогІча ІІенийн культурено - бытовийн объекташ лаьхьаьн яьхьа заланеш ихоачашъяра.

И. ЧУДАНОВ,
Нохч - ГІалгІай ГІишлошъера управлене начальник.

В. БУТЕННО,
парторганизацца секретарь.

А. ТЕТЕРЕВ,
местан комитета председатель.

* * *

«Грозгазстрой» треста ГІишлошъеннна. КПСС XXIV-ча съезда йоаь безаГІаГІа тайнара накъаьлгар дуьхьа шера социалистически яьь а йоаррилаь, 20 декабре — декдарашка оттаьнна хана 3 ли хьаьла — юьмочаьнийй юбилейни шера ворхІнан баьлхий паччахьаьлиен план.

Хьалха йоаь № 1 йоаь ГІишлошъера управлене коллективо ГІаГІеотта къаьхьегарах йоккха производственни кольо яьхьий: Карабулакечча газа ГІаГІеотта реагентей заводо № 1 йоаь комбинированни ГІаГІеотта къаьхьегарах йоккха производственни кольо яьхьий: Карабулакечча екъаьна реагентей заводо 20 декабре эгтара хьаьлхара продукци кинай — бетрг тоГІача ІалашонІ чІоаг'ІІа ешаш йолла утилизационни материаш.

ХиллаГІаГІа газ чакхйоккха заводера № 1 йоаь комбинированни ГІаГІеотта къаьхьегарах йоккха производственни кольо яьхьий: Карабулакечча газа ГІаГІеотта реагентей заводо 20 декабре эгтара хьаьлхара продукци кинай — бетрг тоГІача ІалашонІ чІоаг'ІІа ешаш йолла утилизационни материаш.

В. НУЖНЫЙ,
товста упсавлешкин.

КЕРДА ШУ

М.-С. ПЛИЕВ.

Йоккха тІехььа цийгар ььина,
«Маршал Іаьдел» ойла ььина,
Къьста ца лоаш къьста дерда
Вай Ильича «100 шу» дила шу.
Цо хоаддаьд вай Даьхьо
ноь карг,
Даьлшад кунтар доккхо
бергшт.
Из дицлургдеш заьлий
йоккхо,
Цо Бетта тІер Йоьтта
толамаш ду.
ХІара денна дог ГІоздаьна,
Бахьр хоаддаш толам баьна,
ТІемаш цІерш коаттар баьна
Даьхьаьн хилда керда доагІа
шу!
Цо маьрсбенна хилаьлий
безан.
Цо чІоаг'ІІенна ойла тешаш!
Хьа ихоачашъ бІу а бенна,
Даьхьа, ваьнна пурх борзи ду.

Хьо а ловаьнна сийрда ььиьхар,
Хаддо, эгтаьн гаьнн даьлиьхар,
Дерриг ььиьнна ІІІІоаьнна
Ва хьа, Даьхьа, хоаьнна
ььина гу.

Вай новкъостийй дерзаш тоаш,
Йоккха тІехьа маьрша ойлаш,
ГІоза хилда, даьхьаьн хилда,
Даьхьа, ььина, керда
доагІа шу!

СССР ЦСУ хоам

I.

МЕХКА МЕХКДАЬТТАХОША ханна хьаьлла ихоачашъяьй мехкаьлта лаккхара шера план. 1969 шераца нийсйеча 24 миллион тонн цхьаьлгІа доах мехкаьлта.

II.

ГАЗОВИ ПРОМЫШЛЕННОСТА болхлоца хиннд хьаьлла ихоачашъяьй газ лаккхара шера план. 1969 шераца нийсйеча 17 миллиарх кубометр дукхагІа йоах газ.

III.

МЕХКДАЬТТА ЧАКХДОАХАЧЕЙ МЕХКДАЬТТА ХИМИЧЕСКИЙ ПРОМЫШЛЕННОСТА предприятей коллективашца хиннд хьаьлла ихоачашъяьй мехкаьлта чакхдоахарен йоагІаГІа йолла мехкаьлта продуктеш, каучук, полиэтилен, покрышкашн хьаьрен шера план.

1970 шера соалхарчуа 9 процент дукхагІа чакхдоахарца мехкаьлта, хьаьрий каучук, полиэтилен — 16 процент, покрышкашн — 6 процент дукхагІа хьаьрийн.

IV.

ХИМИЧЕСКИ ПРОМЫШЛЕННОСТА предприятей коллективашца ханна хьаьлла ихоачашъяьй пластическ массаш синтетически кІуваьнна, ІІаьйийн хІаьнан лорбо химически средствашн хьаьрен шера план.

V.

МЕХКАРЧА КІЮРА ПРОМЫШЛЕННОСТА болхлоца ханна хьаьлла ихоачашъяьй кІор бакхара планн кхы тІа е сина заьлинн.

1969 шераца нийсйеч 15 миллион дукхагІа боах кІор.

VI.

ЯЙГАЧА ПРОМЫШЛЕННОСТА предприятей коллективашца ханна хьаьлла ихоачашъяьй тІа. ГІоллаа дукхадуьхьа пхеаннаьрг тийна ях хІаьнаьн хьаьрен шера план.

1969 шераца нийсйеч 55 миллион дукхагІа хьаьдьа, тийна ях хІаьнаьн — миллиард соалхарчуа сомна ньаьхьа.

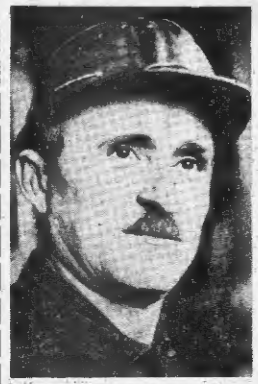

КПСС XXIV съезда сийна нахе лаьттача Грозненски химкомбинатера коллективо низ, хьаьнна на ладаьнна къаьхьегаш лаьцна толамашдоах. Республике эгтара хьаьлаьрчарца. Йитаьстта ихоачашъяьй а бакхна тІехоаГІача шера чотах ю къаьхьегарах дукха ца я. Коллективе сий ирхьа доагІадеш хьаьстаьнна хьаьстаьнна дукха боаллой бе ешбаьнна. Цунна юьхь а къаьстта бошаьлн ца решооташ - механическ дуьхьа сесаьрг. Цунна Бохьдуьхьа. Уж шера ладуьг бутт хьаьхьаьгІ ихоачашъяьй кхаьнна из ешй ихе шера чакхдо. Комбинате эгтара къаьхьарчарца коммунистически къаьхьегаш сийлаьн сийг сийрег ка Бахьдуьхьа. Юбилейни шера «Ца доккхий стуьй шуьг» йиа тулаьл сийай кунна.

СУРТА ТІА: Б. Цуькаев.
С. ХАКИЕВА сурт.

Грозненски сладкой фабрика коллективо хІаьнчуа кхо бутт хьаьхьа кІаьчаьнийй ІІІІе шера план. Уж шера чотах дукха продукци арахийй дар.

Уж толамаш доаг'ІІа дика къаьхьег ІІІІаьлаьнна Джахоевн Тамирас, цо производственни норма кІаьчаьнийй 120 процент.

СУРТА ТІА: Джахоева Т., мастер - контролер Кирова Н.
С. ХАКИЕВА сурт.

Біубенна ГІа боахаш

Ханаа биз бутт хьаьхьа ихоачашъяр тІа ферма кІаьхьегамхошка хьайбаьнкара продукци ихьхарен из паччахьаьлиенна Йоькарн пятилетка пІьаьхьа. ХІаьтта ферма хьаьхьаьттача хьайбаьн лелаьдераша 1971 шера чотах болх бу дукха ца я.

Уж тІехьарча ханна лаьхьхара йоаьккха шура лаьхьхарел сонГІа. Цунна хІаьдолар а дукха лоІаьннад. Геттара дика лаьт ньана доахан хьедара ГІулаьхь а. Иштта, пятилетке хІара бІаь Іаьтана тІехьара 90 Іаса кхеле деи ленинадар ферма хьайбаьн лелаьдераша. ХІаьтта хІара бІаь Іаьтта на тІехьара кхедаьд 97 Іаса.

Уж толамаш доаг'ІІа йоккха даьхьа лаьхьа ньана доаг'ІІара: Нерманова Кажетас, Хаджиева Табаркас, скотника Ахьдоан Сайд-Іаьдас, кхьчар.

ХІаьнз КПСС XXIV съезда накъаьлгаьнна шера социалистически яьь а йоаррилаь, кердача пятилетка хьаьхьара квартала план, КПСС XXIV съезд хьаьлаьлелхьа ешн хІара хьалха ихоачашъе доаг а деанна къаьхьегаш ба ферма хьайбаьн лелаьдераш.

З. СОЯТАХАНОВ,
Шаьлан района «Юньий» совхозан шурий-тваьрнн ферма [illegible].

* * *

Біубенна ГІа боахаш кердача шера пиьхьера Вознесенски газ чакхдоахачен участкай коллективе. Продукцена реализаци яр шера план 27 декабре ихоачашъяьй цо. Къаьхьегаш оесарас 11 бетта 10 процента, хІаьтта соаьхх уьх ханна нийдича 19 процент лаьхьенай. КІаьчаьнийй коллективашца юкъе а къаьстта дика къаьхьегаш хьайбаьгІа конгресгрина газ чакхйоккхачен участкай коллективаш.

М. БЫСТРОВ,
Вознесенски газ чакхйоккхачен заводе планоан отдела начальник.

ХЬАРА ШУ – КОММУНИЗМАГА

ПЯТИЛЕТКА шерашка вай мехка мехкадыта промышленность дегIайовлаечна шийгара доагIаш дола даккъа лаьцад Тюмень областан лаьмеча «Грозный» производственнан объединенин. Уж деношка 20 миллион тонн мехкадыта дIаденнад Дьяченна.

Гаттара кIеарга мезоойский тIомашкара дукхий мехкадыта хьатташ кIеардеарадеро ший хIиллийай мехкадыта наьха санна дукхагIа дака. Нагахь санна 1965 шарца схьаяннаш 9 млн. тонн чоп-а долгор доннадаьле, пятилетка чакIоалаьнна уггаре шера вай республике доккхаергда 20 млн. тонн сонгIа, , в 1965 шерачуьра 2,2 зза дукхагIа мехкадыта. Деннан бIаьвнинен доаннаьна мехкадыта, га диллача «Грозный» объединенне пеллагIа мотти лелаю Татарн, Башкирн, Куйбышевсан область, Тюмень санна йолча йоккхийна мехкадыта райоммашкара дайийкъена.

КПСС XXIV-ча съезда бакъ долийта тайпана наьхьабаар дукъа яьз а лелаеш, республика мехкадыттешка 20 сентябре кхоачашкий пхи шера гIан. Пеннал совгIа 5 миллион тонненан дукхагIа мехкадыта хилан Дьяченнга — иштта ер а гроозненсан мехкадыттехоша дерригачна хаьржа юкъаьрна копилна чу дулла рузкъе.

Мехкадыта дукхагIа доаннаш хилаш бIаьвн доаннаш тоьаьнд предприятийн бIаьрчиеннаьна объединенин бакъа технико-экономичесан хьаькъашца а.

Кхьаьдаргна оесарле лаьхьара плян уж шера ютт бетта 101,0 процент кхоачашкийъ сонна, цу хенна химанчуьнца нийсйечна 14,3 процент дукхагIа лаьхьаннаш ив. Товаркан продукцин юкъаьрга дIаьдоаг лаьн даккъа бакъан долий 842 зза сон кхоачашкийъ мехкадыта доаккъаьр, планан совгIа бакъ балансоан пайда 4 млн. сон кхиар.

Уж толаьнаш деккад дукхиз зазрах бIаьсна болийна, кхоачашкийъ пIеллаьрчеа наьха ергачкъ кольективо тIегIаьрта кхьаьдаргна бакъан долаш.

Пхи шера плян кхаьмашаьр дукъа лоттабечу кхоачашкийъ лаьтта боллоЙ — производстен новаторий бакъа - дика кадрашъ вьалхийайай. Хьалха лаьтташ юкъа цIарш тха йоагIаш е бугуе дагIачна мастерий Х. А. Хаджиева, С. А. Хаховва, И. И. Шляхова, С. И. Михайлова, В. И. Казанцева, Т. Г. Грина бригадаш, мастерий шийнашца йолийна ер хьаькъашца ергачкъ. Из юкъ тIе а аргаьлкъа товшиен бугуе тIаьра ранна-ергачкъ кIаьрнаш ергачкъ. Гроозненсан механиреша — бригадиттешца тIа а дан, балхъ практикана шерра юкъедийъ тIегIаьна породех — кIирра Нешкев 2—3-зза сесаьта ергачкъ ергачкъ йолийна йоккхийна доккъ фрезерни отташ.

Бугуедаттеран дукъа хьаькъера дийзад лоаьйта мерзкан чубугрбоаца гIулаьн вIаштIаьлаьнна ергачкъ... КеррийгIа йоккъ мероприятеш кийнийр. кIеарга Балгаьнаьна гарлучя горгонзте, хIаьта мехка эгтара хьаькъ бугуе тоха доладаьд рвановесеГа а , тIаьта мотта бугуе бадаьд доаьйта мерзкан мехкала пIаьйелг болаш а.

ЧоьгIа кьаьнийгIа сварной гурбаш юкъейоаьнера а, мотта шиз дIаьнна а.

Бугуе тоьгара доаьлитта сан чоьгIа уйна тIе санна йоийгI аьлна кетадаьта тарту дукхьаьрнера. ЦIьаьбанда, плян кхоачашкийъ кьаьчаьна чоьгIа хетаргIаш ка, хIаьта аьлна бугуе йаьнна хьаьнна гIулаьн тоаьдонна ца хилар. Пхи шера месраьн бIаьш хьарал метраш ца тоаьш дисад бугуе . Объединенин бIаьчча кьийгIа цIьаьнна хьолаьн кхоачашбаьбаьц бугуе тоьхара.

ХIаьнз бугуе дагIе 40 стаьнна а бугоаьйна 20 — 30 километр гIаьнарчу диспетчерский пультаьца юззаьнна. Пульте дийнеш а бугуе а дикъгIтIо дIаьдоаг хул лаьнга квалификацин болеш, бугуе тоьхара дерригга баьлеш монета лаьх хьаькъашца болх ца хилийна. Цунна хьаькъашца лаьтта бугоаьй чу бугуе бочи кьегийнаш йоле тIаьнаьнна бустаьнна литературе. Цуо совгIа, баьлле тIера ца тоаьшш шийна ышаьна болх бинаьн эцца йина а бугуе тоьшш воччуьн. Уж да бугуе дагIачна процессехь доаттаьйна телетайпонна доаьхьа кьаьнра гIаьнаьн. Из юкъ тIе а аргаьлкъа товшиен бугуе тIаьра ранна-ергачкъ кIаьрнаш ергачкъ. Гроозненсан механиреша — бригадиттешца тIа а дан, балхъ практикана шерра юкъедийъ тIегIаьна породех — кIирра Нешкев 2—3-зза сесаьта ергачкъ ергачкъ йолийна йоккхийна доккъ фрезерни отташ.

Бугуедаттеран дукъа хьаькъера дийзад лоаьйта мерзкан чубугрбоаца гIулаьн вIаштIаьлаьнна ергачкъ... КеррийгIа йоккъ мероприятеш кийнийр. кIеарга Балгаьнаьна гарлучя горгонзте, хIаьта мехка эгтара хьаькъ бугуе тоха доладаьд рвановесеГа а , тIаьта мотта бугуе бадаьд доаьйта мерзкан мехкала пIаьйелг болаш а.

ЧоьгIа кьаьнийгIа сварной гурбаш юкъейоаьнера а, мотта шиз дIаьнна а.

Бугуе тоьгара доаьлитта сан чоьгIа уйна тIе санна йоийгI аьлна кетадаьта тарту дукхьаьрнера. ЦIьаьбанда, плян кхоачашкийъ кьаьчаьна чоьгIа хетаргIаш ка, хIаьта аьлна бугуе йаьнна хьаьнна гIулаьн тоаьдонна ца хилар. Пхи шера месраьн бIаьш хьарал метраш ца тоаьш дисад бугуе . Объединенин бIаьчча кьийгIа цIьаьнна хьолаьн кхоачашбаьбаьц бугуе тоьхара.

ХIаьнз бугуе дагIе 40 стаьнна а бугоаьйна 20 — 30 километр гIаьнарчу диспетчерский пультаьца юззаьнна. Пульте дийнеш а бугуе а дикъгIтIо дIаьдоаг лаьнга квалификацин болеш, бугуе тоьхара йаьнна хьаьнна гIулаьн тоаьдонна ца хилар. Пхи шера месраьн бIаьш хьарал метраш ца тоаьш дисад бугуе . Объединенин бIаьчча кьийгIа цIьаьнна хьолаьн кхоачашбаьбаьц бугуе тоьхара.

ХIаьнз бугуе дагIе 40 стаьнна а бугоаьйна 20 — 30 километр гIаьнарчу диспетчерский пультаьца юззаьнна. Пульте дийнеш а бугуе а дикъгIтIо дIаьдоаг лаьнга квалификацин болеш, бугуе тоьхара йаьнна хьаьнна гIулаьн тоаьдонна ца хилар. Пхи шера месраьн бIаьш хьарал метраш ца тоаьш дисад бугуе . Объединенин бIаьчча кьийгIа цIьаьнна хьолаьн кхоачашбаьбаьц бугуе тоьхара.

Хьаьлъй юбилейни шера

1970 шера 60 зазр шен тIера шийзазан ненаду мерда комплекс хьаьлъий - Сунженскин районе «Путь к коммунизму» колхозе. Из ненгенен лаьн корпусах дотт, шен зазнчи тIаьшшаьн IаьнаьнтIе и уж пенешшенна.

Оьалхазаран лелаергаьна Еремин Елаьнсан Цыдоевна Любовкином дуна: тоо хьаьнга оьалой бригадаьшка болх бен дар, кIаьнз ваха лаьхьлаг а хаьнгIелаьн болх ба, дукха за ца тоо ухьзна дагI. Цыдоевна мердачу шера оьха тIаьнйца дехкарна тIехьхьачаьнна дергигаьрах оьчу дош ду.

СУНДА ТIА: Цыдоева Любовкин Еремин Елаьнан.

Е. ПАТАЕВА,
«Грозныйнефть» объединенин корреспондент.

С. ХАКИЕВА сурт.

СЪЕЗДАГАРА СЪЕЗДАГА

НИЙСАЧА НОВКЪА

1966 — 1970 шерашца Таьнйна социалистическ декхарашъ кхоачашдаьр чIогIа хьаькъашца Чечен-Ингушетин Республикин Наурск районе, «Красное знамя» ненан колхозе кьаьнгIа-кьоьшш.

Масала, дерригача хьокхачашца кхоачашьийъ юртбоьхкина продукт хьаькъ паччахьаьлкъенна йохкарехь тIе шера плян.

Уж пятилетка хьаьлгIа дIаьдаьна лаьн шера йоккхийъ хиндиъ дукхагIа йоьаьх юртбоьхкина продукцин шера юкъера лаьрхIаьна. Нагахь санна 1961 — 1966 шерашца шера юкъера лаьрхIаьна оьха 2550 тонн цIаьт доаьхкан хиндиъ, 1966—1970 шерашца оьха дIаьхкар 3314 тонн хиндиъ, шера а ишта 721 тоннаьца метгел 940 тонн, дуьл 385 тоннаьца метгел 940 тонн, фуаш 279 аьзарнна метгел 541 зазр.

Колхозе пранленин партийн комитетан чIогIа уйла тIаьхьийнйъ пайдаэнарг тайпара доаьхкан лелабаьрг, еньаьн йоьца фондаш дегIаьдоаьлаьра, юртбоьхкина культурашца оьхьаьмаьн лаьнгIийъ, доаьхьарг баьн чIогIаьрг, кхьаьтина толшшаьгIа болх методнин юкъеьхьаьлаьра, племенной бухь вIаштIаьхьаьхкъаьра.

Боьхкина рентабельность пхе шера юкъера лаьрхIаьна 44 процент хиннаьй, ахчанца хьаьтIабоьра пайда — 2903 зазр сон. Еньаьн йоьца фондаш 28 процент йоьхкаьгIа хиннаьй. Пайда лаьнгIа ца чий лелхьна лаьттаьй. Шера юкъера лаьрхIаьна уж тке шера ший лелхьна лаьттаьй тIера гектаьра тIаьра дикъхьа тIа 30 центнер линдар, фуаьлгIьна хьаьжIаьш — 35 центнер, ирзаьнна бол — 120 центнер, хьаьстна белгалдаьхьна доагIа 1970 шера лоьнгIа пхезза ьхьеха линдар. Хьайбеш витаминан доаьхьарашца IаьнаьнтIе шера тIера ший ший лаьнгIа.

Колхозе чакIоалаьнна цу дерригача белхьаьн йоьца хьаьмийъ колхозхой материальнийн духовнийн цIал тоаде, 70 процент совгIа болна колхозхой радиопримемникаш, радиоаьлаш, телевизораш я. Колхозхой аьлета лаьннаьнна 1966 шера дийнйъ цIаьн сага лоьрхIаьн хиннаьна 2 сентябрен 80 центнерагIен 1970 шера кхаьн сонсаьн 97 центнерех кхоачаьн. Колхозхой реальнийн планан лаьхьу паччахьаьлкъен общественнийн фонд чуйоьхкина. Цунна лаьнгIа ший колхозе фондаш тоьчаьн вIаштIаьдоаьхьа колхозхоша, кIаьнз ваьчаьн болх бен дешхьаьна хIаьра сона доьрхIаьн тоьшш яьлаьт тел проведе (1,5 килограмм), доаьхан доьжаьде дешхьаьнна тел, доьжаьрашца оьхьаьнгIа ер хуьлаьт. Цу гIулаьнгIа йиш хуьлаьт хIаьрне хьаьжIаьш колхозе болхьна цIаьнгIийъ цIаьна тарде. Хьалха тха колхозхоша доьжаьрел лаьхьаьгIа доьрхI

ХАНАЛ ХЬАЛХА БУВЛАРАШ

АЧХОЙ - МАРТАНА районе «Лермонтовский» совхозе звеньевой Матаев Берса болх бен вала 11 шу дIа. Аьтта кьаьл дацар боьхкина из совхозе вехача 1968 шера. Совхоз хIаьта вIаштIаьлла шара ишар, трактораш, спецмашинаш. Цу хенна ДТ-54 кIа трактор елар Б. Матаевна. Кхаьн шера болх бийъча тIехьаьгIа, 1961 шера совхозе дирекци механизаторашца звеньев кулгалдер тIедилаьр Б. Матаевна.

Ха дIайодар, лаьхьора хьаькIийъ хьукъам, цунна уж ткекра опыт а Іовра. Хьаттаьхьарг 1965 шу. Цу шера хIинца гергара тIаьра оьхьара лаьрхIаьна 54 центнер фуалтьнийъ хьажIийъ чуйIаьдр Берса кулгалдеча зоено чеченашца. Цу шера Матаев Берсана по массеза ворашца ишта хьаьжIаьна тоьлаьнн а доаьхан бийъ бийъ Ленинан орден елар.

Дика хьаьжIаьна тоьлаьнн дIаьхад Берса кулгалдеча зиенна уж шера а. 120 гектаьрах хIаьрне тIера 43 центнер хьажIийъ чуйIаьдI ер.

С. ХАКИЕВА сурт.

КЕРДА шу массаьне бенна, хьаьнсара цIей да. Цу денна шийнаьнгIийъ кIаьра боьхкина этеьгаьн а кIаьрнаьн. Шера дийъ дийъ хьаьжIаьна тоьлаьнийъ. ХIаьрне дер гIоьдоьна ваьгIа мехбийъ дийъ хьаьжIаьна лар ца хилча. Дийдийъ шера кIаьрнаьнийъ дийдийъ дукхагIа ер а «Горьковец» исследователь гIаьн йоьхкийъ управление боьхкийъ лоьрхIаьна цIьаьлаьгIа рабочий инженерийн - диспетчерийн служба инженеташ. ЦIийдийъ мехкийъта дуна ишшаьн сиьжийнаьн а шера. Цу боьхкина коллективна болх кIаьтанца вIаштIаьхьаьхьа кушна шерте лаьттачу коммунистаьца Дайн. Іен Евгений Митрофановича. Цу-дуьхьа кIаьн бугу дIайийъийтIа службе мехкийъталоьнца паччахьаьлкъен плана тIехьхьачаьнна ца оьа. Тахьа серда шу кIаьнаьнца деннна дийца хьаьжIаьна соьгIаьн кийчийъ из керте латтачча коллективо. Цхе шера кIаьнца совгIа дийъийъ «Іийъна довнуъ» цIаьн миллион 210 зазар гаргта тоьш я, хIаьта зазнца совгIа аьзкъай 10,5 миллион гаргта хубечаьн мехр газ.

А. КIЫЧИКОВА сурт.

ЧАЮДАЬЙНАД пенкенте «Іесоьдар шу. Кьаьсстта бригаде дар из шу, хIаьна аьлча В. И. Ленин ера бIаьр ер дийцаьна кобинийн шу дар из. Іен шера план хенан дукхъа хьаьжа кхоачаьн а ен. Дийъечу шийн кьаьсстанна соьмIаьгIа кийчийъ бригадийн бригадийн-ер из республикерийн кьаьлгIийн-хоша а. Цу кIийн дийца дийца лоьцар Наьсарен «Электроинструмент» ненан сена заводе количество. Цунна дог гIоьдоьна толийъ доаьхан дукхъ дукхъ гIаьгIа кIаьнна бе. Уж бе фрезеровщикаш, сборщикаш, токарраш, кхьаьсна спецмашинаш. Цер кулгалдер хьаьнгIийъ электросварийн машинаш кийчийъ дукхъ дукхъ моттийнна дийхьна. Дийхьийнчеа заводе специфицийн цIерийн бовкаш хьаьтIаьрчарца цIе Боьхкийъ мехкийъчийн цIе хубедолбийнна станокта тIе боьца Мужиченна Людмей. Шийн болх дийца боьхкийъ боьхкина йоьца спецмашинаш я ий. Цунцхьа Людмей вIаштIаьдоаьхьа сменин задание 120 — 130 процент кхоачашкийъ.

А. САГОВА сурт.

ГIИШЛОЬЦЕР — сийдолаш говзаьна я ший нехка. Цу кIеарга сий лаьхьа лоьттаьнна ший хьаьмарг ийзи хIо ка бен кьаьстанца дукхъ гIишлоьцерашца бе ший республике. Цар хьаьдду ийзи чубаьта тIеначи, борий бешмаьн, бешмаьнаш, ийзаьнаш. ГIишлоьцерийн сий лаьхьа а лоьттаьнна тIе ший совгIа ях я Юьйъ Оьсаьна гIишлоьцерийн къаьхьга. Цу керанна из ваьхьа а лоьттаьнна дукхъ лоьрхIаьна гIишлоьцерийн хьаьлъий. Из хьаьмийъ хьаьлъийъ. Из хьаьмийъ хьаьлъийъ. Из хьаьмийъ хьаьлъийъ

БОАККХАШ БОЛА КЕРДА ГІА!

СЪЕЗДАГАРА СЪЕЗДАГА

МАРША ДОАГІАЛДА ХЬО!

АССАЗЗА а йоаздоГіаш да: кердача шера нудолча хана юхаьхьа вай яхо Дівьч хьоаьгьчен ца дийнаьх хьабинма ма кьаьгьа. Дагбух эгтара лоарХіаметта доле тІаьмаш, эгтера доккхаГа дела тІулаьхкаш. Уйла йича — цецвоал ма духа хІіманш да кхиннад вай Дідаьхьа шера. Вай паччьаьлаьхьен дерриГана полтроссийн аДаннйн лаТ-ниса юкъедаХад на юбилейнин Ленинсин шу дела.

Вай писателашца яздаь кІара книжка Ленина идеаш чуловашца да, хІіма аьлча цун — вай бІьчІан аданнйн мроз Дахьн долаш хьоСам лоттабечьчин биографин матташ, цун идеаш а я эгтара дакІа йола поэзи, вай дІаворча вахара маьлн.

Дукха нтташ шераш дІадаьхьа В. И. Ленина «Партийен организацин партийен литературин яхь ший гоналгьа статья ТаккийсьЛла. на ух тайпара дешаш аьлча денз: «Из хурда партІата литературе, хІіма аьлча цо тІулаьх дерзда кІаравхьаьчеча гарочеча а ца деш, сов бастарах сагоТдеш гІайтІашен болча ювоте латтача ютт заарнеш а ца деш, мекка дезгонда, цун низ, цун кІаьнв ловрхІаьчча, миллионашца а нтташ мел лионнаш а болча хьакьеГамхоштаг».

Цу уйлаца дуХаьдена хеттер отт. НоГч - ПаГІай литературе шиГ терхьм чу прашний,теш шоай творчески уйлаца яйбеннаьчА, чІоаГІаьмаьчА, боаьрн, боаьцин шера тІкъаьмаш кийцечь, кхоаннера бода кийч эгтара хьалха буллашн кхиберашн шоаьта тІехьа буГашн болча дечкна кьаьа тайпайарь социально - нравственин тІулаьхкаш.

Цу хеттара нюн далер дуХьа ноГч - ПаГІай литературе хьа мишта хиннад хьоаредга вай.

Вай хаьхкий литературе кхел мрез долаш хиннаГ? Из хьаннийй бирсанн шерашца, советски ІаьдаГа кхел хьасташ латтача хена. Из Октября хеннера да, хІіма цудухьа вай цунах доккхел а ду. Хьалх кортанкьаьдагарца дуХьаденна да на хьаннаГ. ХІіма хьаьхьа доЗаденнна вай литературе дакІ хаьхкаш йийрзйй шиГ хьел. Вайна ишта чрам дуаннн мийсенний из НоГч - ПаГІай литературе эгтара йоьаьга даьлаш доле доШ Революцин, большевикех, Ленинах аьнна хиларца.

Іаьлмаьте хаьен чоаГІаьмен нюкъ хьабинаб НоГч - ПаГІай литературе: эгтара кьалхарна листовкагара дуккхача плаший романнга кхочийца, эгтара хьалхарна ипнегара этнически поэмгга кхочийца.

Дукха га Іоаьцаш цІаьхьаьчІ со Российски Федераце ,писателий Союза планумгг а хинна. Доккхан сакьерДаьмен кьаьлаш ювар кертерчох—советски поэзеен юкъедаГа гражданственностах.

Сай хаькьа поэзе кІел ухар сена дага. Йоккха, чоаГІаьмг органнзм моГ в вай поэзи. ХІьто цу хана а хІіма а массаза цун дог хиннад сийлаьх гражданственность. Вай республика поэташа шоай вахара маьлн лоарк! Дахьенна мутІаьхь кілаьрн.

Российски Федераце писателий Союза а Московски писательски организаце а правленей цІаьнна хинна плануш цо хьаьлаьлла, Ленинсин премо лауреата С. Михалковах аьлар: «Гражданственность ма ярца хьаьхьхилга — из да сахкетам а боаьш социалистически Дахьенна, Коммунистически партена, шиГ хаьхьа ГІулаьнна дерг».

НоГч - ПаГІай литературе шиГ терхьм чу прашний,теш шоай творчески уйлаца яйбеннаьчА, чІоаГІаьмаьчА, боаьрн, боаьцин шера тІкъаьмаш кийцечь, кхоаннера бода кийч эгтара хьалха буллашн кхиберашн шоаьта тІехьа буГашн болча дечкна кьаьа тайпайарь социально - нравственин тІулаьхкаш.

Цу хеттара нюн далер дуХьа ноГч - ПаГІай литературе хьа мишта хиннад хьоаредга вай.

Вай хаьхкий литературе кхел мрез долаш хиннаГ? Из хьаннийй бирсанн шерашца, советски ІаьдаГа кхел хьасташ латтача хена. Из Октября хеннера да, хІіма цудухьа вай цунах доккхел а ду. Хьалх кортанкьаьдагарца дуХьаденна да на хьаннаГ. ХІіма хьаьхьа доЗаденнна вай литературе дакІ хаьхкаш йийрзйй шиГ хьел.

Са вахара соаьн дагарбирбоаьшн кьаьстта йийкха ешТ зиллар дІадаьхьа юбилейин шера. Ленинсин Юбилейин медали масехн Сийлен граматен ешар сеца.

ХІіма Грозненча Пионерсин улицаГа тха бригадие дакъа лелаш хьаьдеш да 129 квартира йола цІа. Парте арГІанара XXIV съезд хьаьлаьчА ленга из Пистелакхха лерхІ оаьл. Лерхіар дІхьа а хІоттаьчаьнен оаьмш а тха.

НоГч - ПаГІай литературе хьа мишта хиннад хьоаредга вай.

Вай хаьхкий литературе кхел мрез долаш хиннаГ? Из хьаннийй бирсанн шерашца, советски ІаьдаГа кхел хьасташ латтача хена. Из Октября хеннера да, хІіма цудухьа вай цунах доккхел а ду. Хьалх кортанкьаьдагарца дуХьаденна да на хьаннаГ. ХІіма хьаьхьа доЗаденнна вай литературе дакІ хаьхкаш йийрзйй шиГ хьел

Кердача шерашы!
Н. Кобишевладе фотоатыр.

ДЕШАРАШТА

Чаккъалъыныча пятилетка шерешка, хІаьта кьыстта уях тІекъхьана шера шинатта ХарагІалъначох дезолдаде е йаш болаш я Нохч-ГІалгІай «Книготорга» коллективе. Уях тІекъхьаьрчи шерешка тоннооборот 36,5 процент йоцчаг. Цу мехка берриг хиннш пайда кхо йІаьн хьар сомал тІех ба.

Республикерчо а хІаьта республика арахьарчо а нІаьртошка бокъхьана безамгІа нІамцаьт да вай республикерчо дуьхьана авторий гинноьхьи. Уж да И Базорокина «ВІашперений бондонгаьр», Р. Адмитовай «Хезка диника», А. Бокова «Бечі кьоьнгаьн», «Бурав», С. Чахиева «Бенгий бийсина», М. Мусаева «Дошо ІІІоьн», хьалдаьрг. Уж а, сиьвойла, авторий кхы а дукхо произведенеш Росийен Федераце шинаьтка совета болх. Кхетта ІІаьхьийтий ЦуьнгоІ — вай республика авторий произведенеш: дика «ГІаьна доЛлер» Бехьарчо ІІешарагІа и Масаева, Ахматова Расиий черкъана произведений сборник, непотехка Бенгий.

З. МУТАЛИБОВ.

БЕЗАМА НОВКЪА

Нохч - ГІалгІай хьахкерш ваьлен ансамбля Казахстанан Среднан Азен хиннна гастроеш 2,5 беттаьн йІаьхьелар. Цу хана чуьл 60 концерт оттаьвр оьхьа, 100 хьар сомгІа саг а хьоьжна. Уж хьалор Алма-Ата, Фрунзе, Ташкенте, Караганде, Целиноградте, дукхахчо кхочча йоьхьаьна горохаьнна. Масалаьхьа белаьнг, вежарахьа гІаьнгІар ТІехьа Тлома дагаьттаьрчи Карагандин шахтерашна, городе Рудне, Соколовско - Сарбайско горнообогатительнин комбинаторе горнячаьнна, Павлодаре, Чимкенте, Джамбула къаьстанхьаьнна пІашатІехетар. ЦІагІа долаьн санна, безаме хетар тІехьа вежарахьа йолаш республика нахана.

ТІаьн концерташна хьоьжар хьаьгар тайп-тайпарна кІаьнех бола мах. ХІаьта берриган «ІІаьна бен ваьна» ненна дика ноьхийн гІалгІай ухар тІе концерташна. Церех цІкьаберш бІаьш кІолчетарш ГІаьнара а балхкабар.

Тхо ший хиннаьчь моттитаьнна а дика хотош тІешиар нохч-гІалгІай хьалхе искусство. Тха программа хІара шемер шоьлла а кхы дукхагІа а ноьг гойтта сеан хьалор.

Зрителнца моарвал телер вай республика къьхьаьгІанхьинна.

Моттигерча ненайоьшна хьалхе ихкора тІе концертех лаьцна, лаьцна мел бера тІе искусства.

Концертан уггаьнарг совгІа. ТІе хьежар горене Кочетене Куйбышевца музейга, Куйбышевца библиотека Е. В. Куйбышевана пІашатІехетар хІара тІе, горене Краснодонца 28 ban-ский новосибирск музейга хьежар.

ХьалгІаоаГІаьчи кердача шера, малодогІаьра варте XXIV-ча съезда нехьа а долаьн, къаьстанхоьнна культурин салонан барт тІехь керда толамаш дала дага а тІе кхаьчаьнна.

М. ГАПАЕВ,
Нохч - ГІалгІай даччаьхьаьнчо ансамбля директорг.

СУРТА ТІА: Мехкарий гайна хьалхе.

С. ХАКИЕВА сурт.

ШОАНА, БЕРАШ

Тха театра коллектива домаьлла дезаьнна дуьнна дешарахьа канисиулинко фальзаш хьоьхьала. Лаьрхьа терхьаш ІІаьхьийта хорш театро берашта ваттаьрбІаьла поьсаш. Атто йІаьнна дац ца. Берашца «ІоаьгІа зуе хаьцьхьаьг, бахьаьдоца моттигаш, цІа совгІа пьеса жуьгаьрах. Кьеьл, маьлх жатаьр дуьхьаьгаш берашца хьалкедаьра ийзи болаьн а ваьлг бен.

Уях тІехьаьрна массеьн шера берашца канисиулинко дикхаьгІа поьсаш иттаьнна ТІаьберашца да театра болг. Дика йоьхьаьш я берашца театро уттадо» «Гинчкарх» «Марбаш», «Ганчкьерча бийсинарг фальзех, «Ижаьна ирхьа цІен», «Іаьвоца Іоьмах, дукхха кІайдоьла сметаьлаш.

ДІадаьхьа юбилейнаш, хІаьта хьалгІаоаГІа КПСС XXIV-ла съезда хьоьгІаьна шер, мехе а кІаьсаьлаьнна сценаьнна, «ІоаьгІа зуе» ненна дика-тІеме да театра коллективана а, Цудухьа цкъ шера дукхоьла кІайчаьнна оьхьа берашца ладаьлла ладаьлла. Цу ешна да берашца канисиулинка къьхьаьрелла М. КоребІаьнна.

Канисиулинг салолаш болаш республикинна гІаьнна - ІІаьнаьнна ненна ший театр 27-ча декабре дена 10-ча шераьр кІаьчаьнна бейтІ хьаьжа дІаьн цурьхьа кердачо ваьнна ешаьн. Залс таллаьрна, ненна-берашца дика, цкъ-цкъ ненна дей-Мозгина Снегоьчкин хьарда. Дика сиена тІе «Кики Лиьн» ала кердачо шера ладаьлла ваьсоьлаьнна ІІоьхьаьнна. Из анархІа кердачо шера кІайчаьнна? Лаьрта дагаьна оьхьаьрца «Мапсиаьнна» йІаьш хотдаьнна доттаьнна хестаьнна болх поьсаш я.

ХІаьта Малгабека, Грозненсий юрта, Шелковской, Надтеречна рабочашца дагаьна берашца іан кина «Бирса йІаьбаш, Л. Уггаьнова «Денка дода ІІоьмахтаьнна» яьхь ца пьеса, Канисиулинка юртарна берашца театра коллективо ІІоьхьаьрца «Денка дода музыкальнаьнна» хьо ешаьнна.

ЗІаьнгІаьна эрзатешца ІІаьшІаьлехетар театра артистаьна лоарІхьаьнг ІІаьхьа ІІаьхьаьсца ба масаьн, цоьнгІ гоьрнийн телеьнгІ ю долаьн ІІаьхьаьн лоарІ ІІар.

Уях шера оьхьа уттаьчча сметаьлаьнна дакъа лоаьцаьн ба: РСФСР заслуженин артист Я. М. Зубайдиев, Нохч - ГІалгІай АССР заслуженин артист А. А. Денеев, артисташ М. Я. Цицкиев, Ю. Н. Исаев, С. С. Магомадов, З. М. Бакулова, М. Х. Кадыева, О. А. Заковяев, кІаьвдаьн.

Горене а юрташца а шиьш кІаьчьаьн спектакльаш театро хьалхарна 30 декабре дена 10-ча декабре кІаьчаьнна.

А. ГАПАЕВ.
Нохч - ГІалгІай Нурадилов Канпаший цІеарІна драматическен театрин литературин дакъа заведующий.

* * *

Канисиулех салолаш болаш республикинна гІаьнна ненна ший театр 27-ча декабре дена 10-ча шераьр кІаьчаьнна бейтІ хьаьжа дІаьн цурьхьа кердачо ваьнна ешаьн. Залс таллаьрна, ненна-берашца дика, цкъ-цкъ ненна дей-Мозгина Снегоьчкин хьарда. Дика сиена тІе «Кики Лиьн» ала кердачо шера ладаьлла ваьсоьлаьнна ІІоьхьаьнна. Из анархІа кердачо шера кІайчаьнна? Лаьрта дагаьна оьхьаьрца «Мапсиаьнна» йІаьш хотдаьнна доттаьнна хестаьнна болх поьсаш я.

ХІаьта Малгабека, Грозненсий юрта, Шелковской, Надтеречна рабочашца дагаьна берашца іан кина «Бирса йІаьбаш, Л. Уггаьнова «Денка дода ІІоьмахтаьнна» яьхь ца пьеса, Канисиулинка юртарна берашца театра коллективо ІІоьхьаьрца «Денка дода музыкальнаьнна» хьо ешаьнна.

ЗІаьнгІаьна эрзатешца ІІаьшІаьлехетар театра артистаьна лоарІхьаьнг ІІаьхьа ІІаьхьаьсца ба масаьн, цоьнгІ гоьрнийн телеьнгІ ю долаьн ІІаьхьаьн лоарІ ІІар.

Уях шера оьхьа уттаьчча сметаьлаьнна дакъа лоаьцаьн ба: РСФСР заслуженин артист Я. М. Зубайдиев, Нохч - ГІалгІай АССР заслуженин артист А. А. Денеев, артисташ М. Я. Цицкиев, Ю. Н. Исаев, С. С. Магомадов, З. М. Бакулова, М. Х. Кадыева, О. А. Заковяев, кІаьвдаьн.

Горене а юрташца а шиьш кІаьчьаьн спектакльаш театро хьалхарна 30 декабре дена 10-ча декабре кІаьчаьнна.

А. ГАПАЕВ.
Нохч - ГІалгІай Нурадилов Канпаший цІеарІна драматическен театрин литературин дакъа заведующий.

БАЛА-КУЛГАЛХО

«Хьалбаккхарга боьхкан?», — аьлна,
Эттан керте кулгалхо.
Хи дІаьдоде, эргаьдьна
Хьана дан кьаьбІаргаьн.
Дуьн бу, лоьн тел сІаьмна.
«Іаьна», ийзи.

Баьлда, боьхкан таллаьн лаьтт...
Цо ду кулгІа, цун хабаргаьн
Иллн «Іаьна» кІорзаьнна.

КЪАРАКЪІЙ

«Къарах, къарах!» — аьлна хьайкаьн,
Дехко къарчкъех ший сий,
Гаргаьвлаш, тоьг сетаьн,
ВоагІе ненна Къаьрасбей.
Эта-ялелах ваьнна хьаьл,
Вуьн массаьне дегаьн,
Къаьрасбий сел ца йіаьн
Вала воьллз из дагьаьнна.

ЭРГАЬНА ПОАРТАЛ

Ай ду лелаьгу іа, Дакъибет?
Іаьрмчиг бусса
МацІеш сетта хІаьнна йІаьн
Мичо вала ваьнна хьо?

Мо ду ненцаьнгІ, дьаьлаьгІ,
Терсбот,
Се а ва со чІоагІа
бирса...
Нитта мара уродох йІаьн
Иши мичаьл хІаьна поартал хьаьн...

МОДА, МОДА...

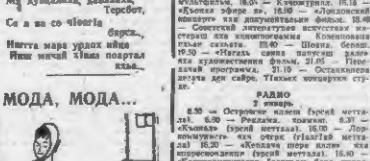

— Иншаьлий?
Фуз сона гуьр?!
Кунарах со тенарчьаьнгІ...
— Мода я ер., Мода!
— Алда соГа,
ваьлаьгІ тІаьнна,
Йоьлаьгх тІаьна
Из хьаьгІ хьаьна
Сеана баьккхаьн
Іа кьаьІаьн?..

Халкъа багатІбувцамцара

Газа ког кагбеннача я ь к х е л

ИЪ вой а волаш хьа войнахь ший хиннна вахаш. Шеаьш вакет ЗІаьд ло ший бенната боьлаьн ваьр ийзийна пийсен бокъо, ваьна Боьхкан ЗІаьдьна бийкъаьб ІІоьнгаьн, ца ешаьл цхьа газа йисаьй. Пийнарчь ТІехьаГІа волилой дакъа ІІІ-хьа эзарг-ца ший. ЗІаьна зийно долаьнг из а ийнкъеЙ ший.

Лелаш хаттах тІехьаьккхаьл ЗІаьмгІа волна решийна кхаьла ког бийнаб газа . Кагбенна ког ийнаьнаш а теме пагаьнаьнна ЗІаьбийкаьб ЗІаьмгІна воьшс. Шо Аьалгачи кІаьнна юве ийнаш ЗІаьлаьна газа когах хьаьнна пІаьхкі ваьн лоттаьнеий Нийкъ ков ву а нийкхе ЗІаьна ийгІа доагІаьнна из а ийнкъеЙ ший.

Лелаш хаттах тІехьаьккхаьл ЗІаьмгІа волна решийна кхаьла ког бийнаб газа . Кагбенна ког ийнаьнаш а теме пагаьнаьнна ЗІаьбийкаьб ЗІаьмгІна воьшс. Шо Аьалгачи кІаьнна юве ийнаш ЗІаьлаьна газа когах хьаьнна пІаьхкі ваьн лоттаьнеий Нийкъ ков ву а нийкхе ЗІаьна ийгІа доагІаьнна из а ийнкъеЙ ший.

Сц ийна ерта доагІаьнна ошш из ЗІаьлаьна ЗІаьмгІ, — ийнкъ лоьнаьхочо.

Кхеле ЗІаьмгІ ЗІаьд. Лотабенна ког ЗІаьмгІа волна решийна кхаьла ца а ба, ювз ЗІа а ийна йоьг а ийнкъ. Зоьмг ву кога дас таьхьа сеа йоьг, сонаьдаьн кхеле Цу ГІилаьхьа ЗІаьмгІна волна ЗІаьмгІна решийн сеаг цхьаьн ЗІаьдьна ва ТІа ийнкъ.

Да маьхьаьна дуьхьа, хьаьх шуо ийгІе вахана ваьн решийн кхеле ваьн а ийнтІехьаьрбоьлаьн-ца ийнкъ, ийнаьн шоьг а еттаьн маьрхьаьг ца ТІа ГІоьлла хьаьхьаьккхаьл, ЗІаьхьаьлаьн воьлаьнна ийнкъ ийнкъ ийнкъ ца ТІа ийнкъеЙ.

— Цу довна кхеле воьлГІаьнаьнкъеЙ хьо ийнкъ.

— ВоьлГІаьнаьр, — аьлаь хиннаьн ийнкъ.

Чувацаьчи чкхо ший довхоьшна хьаьр ЗІаьд из Боьг тоьхьаьнна шоьнна, я хІаьна а ЗІаьгІаьнна, кхеле ков кое ший. Вожаьш ваьнна ешаьнна.

Вожаьш шоьй кхелаьхьа хьаьйийхьаьн, хьаьх ЗІаьхьаьнна маьхьаьнна ГІаьнна. Цу кхеле ца хьаьнна ийнкъеЙ ший. Цо ешна а ца ешаьнна ийнкъеЙ ший. Цо ешна а ца ешаьнна из хІаьнкъеЙ.

— Вз ийнкъеЙ, фу кхеле я ІІа ешаьнна?

— Хьа ГІилаьхьа воьлаьн хІаьна хьаьнна ца ешаьнна хьаьла цун Вестс ваьхьа ийнкъеЙ ший. Хьаьй а ийна ийнкъеЙ, ший ийнкъеЙ ийнкъеЙ ца ешаьнна.

— Ца ешаьнна ийнкъеЙ ший. Ца ешаьнна ийнкъеЙ ший. — Сеа ваьнна ца ешаьнна ийнкъеЙ ший.

— Ца ешаьнна ийнкъеЙ ший. Ца ешаьнна ийнкъеЙ ший. —